

Τερματικός σταθμός εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου στο Βασιλικό – ώρα για δράση;

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Κρίνοντας από τις τελευταίες δηλώσεις του Υπουργού Ενέργειας, Γιώργου Παπαναστασίου, οι διαπραγματεύσεις με την υπό κινεζική ηγεσία κοινοπραξία CPP-METRON Consortium Ltd (CMC) έχουν μάλλον εξαντληθεί, χωρίς να διαφαίνεται λύση που να οδηγεί στην ολοκλήρωση του έργου εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου από την CMC.

Η δήλωσή του στις κοινοβουλευτικές ακροάσεις της περασμένης Τρίτης είναι αποκαλυπτική: “Φαίνεται ότι είναι ορατό ένα τέλος, αποδεκτό από όλα τα μέρη, βάσει του οποίου θα τερματιστεί η υφιστάμενη σύμβαση και ταυτόχρονα θα παραδοθεί η πλωτή μονάδα στην κατάσταση που βρίσκεται σήμερα”.

Αυτό είναι κρίσιμης σημασίας. Όπως έχω δηλώσει σε πολλές περιπτώσεις τα τελευταία χρόνια, ο ταχύτερος τρόπος για να μειωθούν σημαντικά οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο είναι η αντικατάσταση του ντίζελ και βαρέων καυσίμων, με φυσικό αέριο στην ηλεκτροπαραγωγή. Αυτό μπορεί να μειώσει τις τιμές μέχρι και κατά ένα τρίτο, λόγω της χαμηλής τιμής του φυσικού αερίου -που αναμένεται να παραμείνει χαμηλή για χρόνια λόγω της πληθώρας υγροποιημένου φυσικού αερίου, που έρχεται στην αγορά, και της μείωσης των δικαιωμάτων εκπομπών, αλλά απαιτεί την ολοκλήρωση του έργου εισαγωγής του υγροποιημένου φυσικού αερίου στο Βασιλικό.

Έγγραφο τον Μάιο: “Από τη στιγμή που η ΑΗΚ θα είναι σε θέση να αλλάξει την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο, οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας θα μειωθούν τουλάχιστον κατά το ένα τρίτο, με ετήσια εξοικονόμηση κόστους κοντά στα €300-400 εκατομμύρια. Για κάθε χρόνο που το έργο παραμένει ημιτελές, η Κύπρος χάνει αυτό το ποσό”.

Για να επιτευχθεί αυτό πρέπει να εξεταστούν όλες οι πιθανές επιλογές, όσο δύσκολες και αν είναι αυτές. Η πιο ρεαλιστική επιλογή που οδηγεί σε χαμηλότερες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας το συντομότερο δυνατό είναι η εισαγωγή υγροποιημένου φυσικού αερίου. Στη βάση κόστους-οφέλους, η προτεραιότητα για την Κύπρο πρέπει να είναι να βρεθεί τρόπος να συνεχιστεί και να ολοκληρωθεί το έργο, το συντομότερο, με ή χωρίς την κοινοπραξία CMC.

Αυτό όμως προϋποθέτει ότι η Κύπρος θα αποκτήσει στην κατοχή της την FSRU Προμηθείας (Πλωτή Μονάδα Επαναεριοποίησης Αποθήκευσης). Χωρίς την Πλωτή Μονάδα η εισαγωγή υγροποιημένου φυσικού αερίου θα είναι αδύνατη. Παρόλο που, με βάση τα όσα είπε ο Υπουργός, η CMC μπορεί να είναι πρόθυμη να συμφωνήσει σε τερματισμό του συμβολαίου, αυτό δεν πρόκειται να συμβεί χωρίς να συμφωνηθεί ένας οικονομικός διακανονισμός. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι οι διαπραγματεύσεις αποδεικνύονται δύσκολες, με την CMC να μην επιθυμεί να εξετάσει κάθε μέρος του έργου ξεχωριστά. Προφανώς η διαπραγματευτική δύναμη της Πλωτής Μονάδας δεν τους ξέφυγε.

Υπάρχει επίσης το θέμα που εκκρεμεί, της διαιτητικής απαίτησης της CMC ύψους €200 εκατομμυρίων, η οποία βρίσκεται τώρα στα χέρια των δικαστηρίων του Λονδίνου. Η CMC ισχυρίζεται ότι η ΕΤΥΦΑ προέβη σε ουσιαστικές αλλαγές στο αρχικό αντικείμενο του έργου, απαιτώντας ακόμη και την προσθήκη εξαγωγικών δυνατοτήτων που περιλαμβάνουν διαφορετικό σύνολο τεχνολογιών, και ότι οι αλλαγές αυτές επηρέασαν τόσο το χρονοδιάγραμμα όσο και το κόστος του έργου. Η ΕΤΥΦΑ αρνείται τους

ισχυρισμούς αυτούς. Έχει επίσης αναφερθεί ότι για να συναινέσει στην παράδοση της Πλωτής Μονάδας, η CMC διεκδικεί πρόσθετη πληρωμή ύψους €32 εκατομμυρίων.

Δεν είναι σαφές με ποιο τρόπο το υπουργείο και η ΕΤΥΦΑ σκοπεύουν να χειριστούν αυτά τα ζητήματα, αλλά αργά ή γρήγορα θα πρέπει να τα αντιμετωπίσουν. Ακόμη και αν η σύμβαση καταγγελθεί, η διαιτητική απαίτηση δεν θα εξαφανιστεί. Στη χειρότερη περίπτωση, η Κύπρος θα μπορούσε να βρεθεί στη δυσάρεστη θέση να πρέπει να πληρώσει ένα σημαντικό ποσό για την επίλυση της διαιτησίας, χωρίς να έχει στην κατοχή της την FSRU. Αναπόφευκτα, αυτό θα οδηγούσε σε τεράστια καθυστέρηση στην εισαγωγή υδροποιημένου φυσικού αερίου, με τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας να παραμένουν υψηλές όσο διαρκεί αυτή η κατάσταση. Εδώ είναι που υπεισέρχονται εκτιμήσεις κόστους-οφέλους για να δοθεί ένα αποδεκτό τέλος σε αυτό το ατυχές επεισόδιο.

Όπως είπε ο υπουργός στο κοινοβούλιο, πάρα πολλές προθεσμίες ολοκλήρωσης έργων ήρθαν και έφυγαν: Σεπτέμβριος 2022, Ιούλιος 2023, Οκτώβριος 2024, Ιούλιος 2024, χωρίς ορατό τέλος. Γι' αυτό και η δήλωση του Υπουργού είναι σημαντική. Πρέπει να περάσουμε από την αβεβαιότητα στη βεβαιότητα για αυτό το κρίσιμο έργο, αν θέλουμε να μειώσουμε τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας.

Αλλά ακόμη και αν επιτευχθεί συμφωνία με την CMC για την καταγγελία της σύμβασης και την παραλαβή της Πλωτής Μονάδας, εξακολουθεί να υπάρχει η ανάγκη να ολοκληρωθούν εγκαίρως τα ημιτελή τμήματα του έργου. Ο υπουργός μίλησε για Σχέδιο Α και Σχέδιο Β. Αλλά δεν είναι σαφές πώς θα προχωρήσουν αυτά. Χωρίς ένα σαφές σχέδιο, ο κίνδυνος είναι ότι αυτό θα μπορούσε να εξελιχθεί σε μια παρατεταμένη διαδικασία. Απαιτείται σαφήνεια, για να καταδειχθεί τι θα αλλάξει τώρα, που θα αποφύγει την επανάληψη των παλαιών προβλημάτων και ελλείψεων, που ταλανίζουν τα μεγάλα έργα της Κύπρου.

Η ολοκλήρωση αυτού του έργου αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα, πολύ περισσότερο από την διασυνοριακή ηλεκτρική διασύνδεση που μονοπωλεί σήμερα τις ενεργειακές ειδήσεις στην Κύπρο.

Όποιος και αν είναι ο δρόμος, θα υπάρξει πρόσθετο κόστος, και αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό, ώστε να ληφθούν λογικές αποφάσεις για τον ταχύτερο και λιγότερο επιζήμιο - ή πιο επωφελή από πλευράς εξοικονόμησης κόστους- δρόμο προς τα μπρος.

---

*Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (*the Global Energy Centre, the Atlantic Council*).